

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અને અન્ય

વિરુદ્ધ

સિદ્ધાર્થ શ્રીવાસ્તવ અને અન્ય

જૂન ૦૫, ૨૦૦૩

[શિવારાજ વી. પાટીલ અને અરિજીત પસાત, ન્યાયાધીશો]

સેવા કાયદો

યુ.પી. પુનર્ગઠન અધિનિયમ, ૨૦૦૦—કલમ ૨(ઈ), ૭૮(જ) અને
૮૬—રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ—ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ
(UPPSC) દ્વારા અમુક હોદ્દાઓ માટે પસંદગી—યુ.પી. સરકારને
ભલામણો મોકલવામાં આવી—ત્યારબાદ, રાજ્યનું પુનર્ગઠન અને
ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના—ત્યારબાદ, યુ.પી. સરકારે ઉત્તરાંચલ

સરકારને હોદ્દાની પસંદગીના સંદર્ભમાં UPPSC ની ભલામણો મોકલી—
ઉત્તરાંચલ સરકારે UPPSC દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિયુક્ત
કરવાનો ઇનકાર કર્યો, કારણ કે નવી અનામત નીતિ ઉત્તર પ્રદેશની
નીતિથી અલગ હતી અને UPPSC દ્વારા ભલામણ કરાયેલી નિમણૂકોને
અમલમાં મૂકવામાં વ્યવહારિક અને કાનૂની મુશ્કેલીઓ હતી—આદેશને
પડકાર—હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે યુ.પી. રાજ્યના UPPSC દ્વારા કરવામાં
આવેલી ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે બંધનકર્તા છે—અપીલ પર,
ઠરાવવામાં આવ્યું:બંધારણીય જોગવાઈઓ અને કલમ ૭૮(૪) ને
ધ્યાનમાં રાખીને, UPPSC ની ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્યને UPPSC
દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવા માટે બંધનકર્તા
નથી. ઉપરાંત, UPPSC બે રાજ્યો માટે સંયુક્ત કમિશન ન હોવાથી,
તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉમેદવારોની પસંદગીને કલમ ૭૮(૪) હેઠળ
ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે કરવામાં આવેલી પસંદગી તરીકે સ્વીકારી શકાય
નહીં – ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ – અનુચ્છેદ ૨, ૩૧૫(૨), ૩૨૦
અને ૩૨૩.

ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ (યુ.પી.પી.એસ.સી.) એ જાહેરાત દ્વારા જે.ઈ.
સિવિલ/ટેકનિકલની જગ્યાઓ માટે અરજીઓ મંગાવી હતી અને પસંદગીનું
પરિણામ પ્રકાશિત કર્યું હતું.ત્યારબાદ યુ.પી.પી.એસ.સી.એ તેની ભલામણો

યુ.પી. સરકારને મોકલી હતી, જેણે ત્યારબાદ તેને મુખ્ય ઈજનેરની ઓફિસ, હિલ કેડરને મોકલી હતી.ત્યારબાદ, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અસ્તિત્વમાં આવ્યું.ત્યારબાદ યુ.પી. સરકારે હિલ કેડરમાંની જગ્યાઓના સંદર્ભમાં યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો ઉત્તરાંચલ સરકારને મોકલી હતી.ઉત્તરાંચલ રાજ્યની નવી અનામત નીતિ ઉત્તર પ્રદેશની નીતિથી અલગ હોવાથી ઉત્તરાંચલ સરકારે પસંદ થયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ન કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો અને આવી સ્થિતિમાં યુપીપીએસસી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવામાં વ્યવહારિક અને કાનૂની મુશ્કેલીઓ હતી. પસંદ થયેલા ઉમેદવારોએ રિટ અરજીઓ દાખલ કરી હતી.હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે જણાવ્યું હતું કે, અગાઉના ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો નવા ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા હતી.તેણે રિટ અરજીઓને મંજૂરી આપી અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યને રિટ અરજદારોને નિમણૂક આપવાનો નિર્દેશ આપ્યો.આથી વર્તમાન અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તાઓએ દલીલ કરી હતી કે યુ.પી. પુનર્ગઠન અધિનિયમ, ૨૦૦૦ ની કલમ ૭૮(જ) હેઠળ, ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલ યુપીપીએસસીનો અહેવાલ અને પંચની સલાહ સ્વીકારવામાં ન આવવાના કારણો સમજાવતું આવેદનપત્ર યુપી રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરાવશે અને ઉત્તરાંચલના રાજ્યપાલ માટે તેને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવું જરૂરી રહેશે નહીં કારણ કે

યુપીપીએસસી સંયુક્ત પંચ ન હતું કારણ કે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અસ્તિત્વમાં પણ નહોતું અને નવા રાજ્ય ઉત્તરાંચલના સંદર્ભમાં પૂર્વ-અસ્તિત્વ ધરાવતા યુપીપીએસસી દ્વારા કોઈ કાર્ય કરી શકાતું ન હતું; કેમ કે અહેવાલને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવાની જરૂર નથી, યુપીપીએસસીનો અહેવાલ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા નથી અને તેને અનુચ્છેદ ૩૧૫ મુજબ બંધારણીય ફરજો નિભાવવાના હેતુથી પોતાનું જાહેર સેવા આયોગ બનાવવું પડશે; કે સરકાર દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પછી, અનામત નીતિ બદલાઈ ગઈ હોવાથી, યુપીપીએસસી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને ઉત્તરાંચલ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં નિયુક્ત કરવા જોઈએ નહીં, તે એક માન્ય નિર્ણય છે અને નવા જન્મેલા રાજ્ય દ્વારા ભોગવવામાં આવતી સ્વાયત્તતા અને કાર્યકારી કાર્યવાહીની સ્વતંત્રતા સાથે સુસંગત છે; કે એવું માનીને કે યુ.પી. સેવા (અનુસૂચિત જાતિઓ અને અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને અન્ય પછાત વર્ગોની તરફેણમાં અનામત) અધિનિયમ, ૧૯૯૪ ઉત્તરાંચલના પ્રદેશોમાં અમલમાં ચાલુ રહ્યો, તે ઉત્તરાંચલ રાજ્યને અનામતની સમાન નીતિનું પાલન કરવા માટે બંધનકર્તા નથી; કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યના આદેશની માન્યતા નક્કી કરવામાં હાઈકોર્ટે સંબંધિત બંધારણીય જોગવાઈઓ અને અધિનિયમની કલમ ૭૮(૪) નું અર્થઘટન કરવામાં ભૂલ કરી; કે ભલે કોઈ વ્યક્તિને પસંદ થયેલા ઉમેદવારોની મેરિટ યાદીમાં મૂકવામાં આવે, પરંતુ તેને નિયુક્ત થવાનો અબાધિત અધિકાર નથી; કે આ અપીલોમાં રાજ્યની કાર્યવાહીની માન્યતાને

નવા રાજ્યની રચના અને જાહેર સેવા આયોગની ભલામણોના આધારે રાજ્યની અંદર જાહેર સેવાઓમાં નિમણૂક કરવા માટેની તેની પ્રતિબદ્ધતાના સંદર્ભમાં જોવી જોઈએ, જો કે, નિમણૂક કરવાનો કોઈ મનસ્વી ઇનકાર ન હોઈ શકે, રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગના અસ્તિત્વ અને રાજ્ય સરકાર સમક્ષ તેની ભલામણો વચ્ચે સંબંધ હોવો જોઈએ; અને રાજ્યનું પુનર્ગઠન એ એક એવી ઘટના છે જે જરૂરી રીતે રાજ્યના હાલના કાર્યોને બદલી નાખે છે, માત્ર એટલા માટે કે યુપી રાજ્યના રાજ્યપાલે યુપીપીએસસીના અહેવાલને ઉલટાવી દીધો ન હતો, તે ઉત્તરાંચલ રાજ્યને યુપીપીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવા માટે બંધનકર્તા નથી.

ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલ માટે યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. નો અહેવાલ યુ. પી. ની વિધાનસભા સમક્ષ મૂકવો ફરજિયાત હતો, અને ઉત્તરાંચલના રાજ્યપાલના કિસ્સામાં તે ફરજિયાત નથી પરંતુ ઉત્તરાંચલ વિધાનસભા સમક્ષ અહેવાલ મૂકવો વિવેકાધીન છે, આમ જો રાજ્યપાલ ઈચ્છે તો ઉત્તરાંચલ વિધાનસભા સમક્ષ આવો અહેવાલ રજૂ કરવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી; યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ન કરવાના ઉત્તરાંચલ રાજ્યના આદેશને અધિનિયમની કલમ ૭૮(જ) ના આધારે યોગ્ય ઠેરવી શકાય નહીં; આ આદેશ અધિનિયમની કલમ ૭૮(જ) પર આધારિત નથી પરંતુ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા અનામત નીતિમાં ફેરફારના આધારે છે; રાજ્ય એવા નવા કારણોને બાદમાં

એફિડેવિટના રૂપમાં અથવા અન્યથા ઉમેરી શકે નહીં અને જ્યારે વૈધાનિક કાર્યકારી અમુક આધારો પર આધારિત આદેશ કરે છે, ત્યારે તેની માન્યતાનો નિર્ણય ઉદ્દેશિત કારણો દ્વારા જ થવો જોઈએ અને તેને નવા કારણોથી પૂરક બનાવી શકાય નહીં; યુ. પી. રાજ્યની અનામત નીતિ ઉત્તર પ્રદેશ સેવાઓ (અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને અન્ય પછાત વર્ગો માટે અનામત) અધિનિયમ, ૧૯૯૪ માં સમાવિષ્ટ છે, જે અધિનિયમની કલમ ૮૬ ની શરતો હેઠળ ઉત્તરાંચલમાં અમલમાં છે કારણ કે તેમાં ઉત્તરાંચલ વિધાનસભા દ્વારા સુધારો અથવા રદ કરવામાં આવ્યો નથી, આમ ઉત્તરાંચલ સરકાર દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ યુ. પી. અધિનિયમ, ૧૯૯૪ પર પ્રવર્તી શકે નહીં; હાઈકોર્ટે યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું છે કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યના આદેશમાં આપવામાં આવેલા કારણો માન્ય નથી; યુ. પી. સરકારના એફિડેવિટથી જાણવા મળે છે કે તેણે યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. ની ભલામણો સ્વીકારી હતી, મુખ્ય ઇજનેર અને યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. વચ્ચેનો પત્રવ્યવહાર ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પહેલાંનો હતો, તેથી ઉત્તરાંચલ સરકાર દ્વારા વધુ સ્વીકૃતિની જરૂર નહોતી; ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક યુ. પી. રાજ્યના પુનર્ગઠન પછી પણ કરવામાં આવી રહી છે, જે સ્થાપિત કરે છે કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યે પુનર્ગઠન પહેલાં યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. ની ભલામણોને માન્ય અને બંધનકર્તા ગણી હતી, આમ, તે બાદમાં આ સ્થિતિથી પીછેહઠ કરી શકે નહીં અને તે માત્ર અસંગત અને મનસ્વી જ નથી

પરંતુ તેમાં બોના ફાઈડનો પણ અભાવ છે; પસંદગી અને નિમણૂક પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ કરતી વખતે અમલમાં રહેલા નિયમો અનુસાર થવી જોઈએ, એટલે કે જાહેરાતનું પ્રકાશન અને તેથી, પસંદગી પછી અનામત નીતિમાં ફેરફાર યુ. પી. ના પહાડી પ્રદેશ માટેની નિયત ખાલી જગ્યાઓના માર્ગમાં આવી શકે નહીં, જે નિયુક્ત દિવસે ઉત્તરાંચલ રાજ્યનો અભિન્ન ભાગ બની ગયો; અને જ્યારે ખાલી જગ્યાઓ હતી અને ઉમેદવારોની પસંદગી યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. દ્વારા કાયદા અનુસાર કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની તાત્કાલિક જરૂરિયાત હતી, ત્યારે અપીલકર્તાઓ દ્વારા યુ. પી. એસ. પી. એસ. સી. દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારો દ્વારા ખાલી જગ્યાઓ ન ભરવી અને જાહેર સેવા આયોગને પસાર કરીને નવી ભરતી માટે જવું એ સંપૂર્ણપણે મનસ્વી છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે

હેલ્ડ:૧. બંધારણીય જોગવાઈઓ અને ઉત્તર પ્રદેશ પુનર્ગઠન અધિનિયમ, ૨૦૦૦ની કલમ ૭૮(જ)ને ધ્યાનમાં રાખીને ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ (યુપીપીએસસી)ની ભલામણો ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યને યુપીપીએસસી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક કરવા માટે બંધનકર્તા નથી. [૨૯૮-બી; ઇ, એફ]

૨.૧.ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યનું હાલનું ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ હશે, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે નહીં.જો આવું હોત, તો ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ અસ્તિત્વમાં ન આવે ત્યાં સુધી ઉત્તરાંચલ રાજ્યને યુ.પી.પી.એસ.સી.ના ક્ષેત્રમાં સમાવવા માટે અધિનિયમની કલમ ૭૮ સાથે કલમ ૨ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી હોત.વધુમાં, યુ.પી.પી.એસ.સી. એ ઉત્તર પ્રદેશ અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યો માટે સંયુક્ત પંચ નથી કારણ કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યે બંને રાજ્યો માટે સંયુક્ત જાહેર સેવા પંચ રાખવા માટે બંધારણની કલમ ૩૧૫(૨) નો આશરો લીધો ન હતો.આથી, યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉમેદવારોની પસંદગીને ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે કરવામાં આવેલી પસંદગી તરીકે સ્વીકારી શકાય નહીં, કારણ કે કલમ ૭૮(૪) હેઠળ ઉત્તરાંચલ રાજ્યના રાજ્યપાલને યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા રજૂ કરાયેલ અહેવાલ અને મેમોરેન્ડમ ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવાની કોઈ કાયદાકીય ફરજ કે આદેશ નથી.યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા ઉત્તરાંચલ સરકારને મોકલવામાં આવેલ અહેવાલ અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ ખુલાસો ધરાવતું આવેદનપત્ર મૂકવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી તે રજૂઆત સ્વીકારી શકાય નહીં.વધુમાં, જ્યારે યુ.પી.પી.એસ.સી.એ પ્રશ્નમાં રહેલી જગ્યાઓ માટે પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ કરી ત્યારે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અસ્તિત્વમાં નહોતું અને નવા ઉત્તરાંચલ રાજ્યના સંદર્ભમાં પૂર્વ-અસ્તિત્વ ધરાવતા

યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કોઈ કાર્ય કરી શકાતું નહોતું.[૨૯૬-જી,એચ;૨૯૭-બી-એચ]

૨.૨.ઉત્તરાંચલ રાજ્યને અનુચ્છેદ ૩૧૫ હેઠળ પોતાની ફરજો નિભાવવા માટે બંધારણીય જરૂરિયાતને પહોંચી વળવા માટે પોતાનું જાહેર સેવા આયોગ બનાવવું પડશે અને સેવાઓની નિમણૂક અનુચ્છેદ ૩૧૫, ૩૨૦ અને ૩૨૩ અનુસાર કરવામાં આવશે, જે સ્વરાજ્ય અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની સ્વતંત્રતા સાથે સુસંગત હશે.રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ સાથે સંબંધિત અધિનિયમની કલમ ૭૮ હેઠળ સેવા શરતો અને પહેલેથી જ સેવામાં રહેલા વ્યક્તિઓની સેવાઓના રક્ષણ માટે જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે.ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્યના પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (યુ.પી.પી.એસ.સી.) દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીને સુરક્ષિત રાખવા માટે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પહેલાં એવી કોઈ જોગવાઈ નથી કે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવશે.તેથી, ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર અથવા યુપીપીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની ફોરવર્ડિંગ યાદીને અપીલકર્તા-રાજ્યને મોકલવામાં કોઈ કાનૂની પવિત્રતા અથવા ઉત્તરાંચલ રાજ્યને બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક કરવા માટે બંધનકર્તા બનાવવાની કોઈ તાકાત નથી.[૨૯૮-સી, ડી, ઈ]

૨.૩.આ આદેશ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે, ઊંડાણપૂર્વક વિચારણા કર્યા બાદ એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે કે, ચુપીપીએસસી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોની ઉત્તરાંચલ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં નિમણૂક કરવામાં ન આવે.આદેશમાં અધિનિયમની કલમ ૭૮(જ)નો કોઈ સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ નથી, પરંતુ આદેશને એકંદરે વાંચતા એવી છાપ ઊભી થાય છે કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પછી અનામત નીતિમાં ફેરફાર થયો છે; ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા ફોરવર્ડ કરવામાં આવેલ ચુપીપીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવામાં વિવિધ છૂટક અને કાનૂની મુશ્કેલીઓ હતી.આ સ્થિતિ હોવાથી, એવું લાગે છે કે આદેશ પસાર કરતી વખતે કલમ ૭૮(જ) અને અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓ અને સંબંધિત બંધારણીય જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવી હતી.આદેશમાં કલમ ૭૮(જ)નો ઉલ્લેખ ન કરવો અથવા તેને અવગણવાથી તેની કાયદાકીય અસર દૂર થતી નથી.અપીલકર્તાઓએ માત્ર ઉપરોક્ત આદેશને ટેકો આપવા માટેનાં કારણોની વિસ્તૃત રજૂઆત કરી છે.ઉક્ત આદેશમાં આપવામાં આવેલાં કારણો યોગ્ય અને વાજબી છે.એવું ન કહી શકાય કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યે મનસ્વી રીતે અથવા તરંગી રીતે પસંદ કરેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવાનો ઈનકાર કર્યો હતો.આમ, સરકારી આદેશમાં આપવામાં આવેલાં કારણો માન્ય નથી તેવા હાઈકોર્ટના મતને સ્વીકારી શકાય નહીં.વધુમાં, એ રજૂઆત કે રાજ્ય ચુપીપીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ન કરવાના આદેશમાં તાજેતરનાં કારણો ઉમેરી શકતું નથી, પછીથી એફિડેવિટના રૂપમાં અથવા

અન્યથા અને જ્યારે કોઈ વૈધાનિક અધિકારી ચોક્કસ આધારો પર આદેશ કરે છે, ત્યારે તેની માન્યતા માત્ર ઉદ્દેખિત કારણો દ્વારા જ નક્કી થવી જોઈએ તે સ્વીકારી શકાય નહીં.[૩૦૦-જી, ઇ-એચ; ૩૦૧-એ, બી]

મિસ એસ ગિલ અને અન્ય વિરુદ્ધ મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર, નવી દિલ્હી અને અન્ય, [૧૯૭૮] ૨ એસસીઆર ૨૭૨; આશા કૌલ (મિસ્ટ્રેસ) અને અન્ય વિરુદ્ધ જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય અને અન્ય, [૧૯૮૩] ૨ એસસીસી ૫૭૩ અને શંકરસન દશ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, [૧૯૮૧] ૩ એસસીસી ૪૭, સંદર્ભિત.

૨.૪.ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની અનામત નીતિ ઉત્તર પ્રદેશ સેવાઓ (અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને અન્ય પછાત વર્ગો માટે અનામત) અધિનિયમ, ૧૯૯૪ માં સમાવિષ્ટ છે એમ માનીને, કારોબારી આદેશ ૧૯૯૪ના ઉત્તર પ્રદેશ અધિનિયમને રદ કરી શકે નહીં કારણ કે રાજ્ય અધિનિયમ અધિનિયમની કલમ ૮૬ દ્વારા ઉત્તરાંચલમાં અમલમાં રહે છે, એવો દાવો કરી શકાય નહીં કે જ્યારે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ પસંદગી કરવા આગળ વધે છે, ત્યારે ૧૯૯૪ના ઉત્તર પ્રદેશ અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ નીતિનું પાલન કરવામાં આવે છે સિવાય કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા તેમાં સુધારો કરવામાં આવે.વધુમાં, ઉત્તરાંચલ રાજ્યને વિવિધ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને

નવા રાજ્યની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે પોતાની અનામત નીતિ રાખવાનો કોઈ અધિકાર નથી તે રજૂઆત સ્વીકારી શકાય નહીં.વધુમાં, જ્યારે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે ન હોય અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યને પસંદ કરેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવા માટે ફરજ પાડવા માટે તેની કોઈ કાનૂની અથવા બંધનકર્તા અસર ન હોય, ત્યારે યુ.પી. એક્ટ ૧૯૯૪ માં સમાવિષ્ટ અનામત નીતિ લાગુ કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.

[૩૦૧-સી, ડી, ઈ]

૨.પ.યુ.પી. સરકારના સોગંદનામામાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે તેણે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો સ્વીકારી હતી, મુખ્ય ઇજનેર અને યુ.પી.પી.એસ.સી. વચ્ચેનો પત્રવ્યવહાર નવા રાજ્ય ઉત્તરાંચલની રચના પહેલાંનો હતો, ઉત્તરાંચલ સરકારની વધુ સ્વીકૃતિની જરૂર નહોતી, આ રજૂઆત સ્વીકારી શકાય નહીં કારણ કે ઉમેદવારોની પસંદગીના સંબંધમાં યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણોમાં કોઈ કાનૂની બળ નથી અને તે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા નથી.વધુમાં, પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોની મેરિટ ચાટીમાં મૂકવામાં આવેલી વ્યક્તિને નિમણૂક થવાનો કોઈ અબાધિત અધિકાર નથી.નિઃશંકપણે, પસંદ કરેલા ઉમેદવારની નિમણૂક કરવાનો મનસ્વી ઇનકાર ન હોઈ શકે.આ તાત્કાલિક કેસમાં, ઉત્તરાંચલ રાજ્યની કાર્યવાહીનો નિર્ણય નવા રાજ્યની રચના અને રાજ્યની અંદર જાહેર સેવા આયોગની ભલામણોના આધારે

જાહેર સેવાઓમાં નિમણૂક કરવા માટે તેના કાર્યો, જવાબદારીઓ અને ફરજોના સંદર્ભમાં થવો જોઈએ.ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા કોઈ જાહેરાત કરવામાં આવી ન હતી, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા કોઈ નિયમો ઘડવામાં આવ્યા ન હતા, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા કોઈ પસંદગી કરવામાં આવી ન હતી.તેથી, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક કરવા માટે બંધાયેલું નહોતું, તેમ છતાં ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્યને મોકલવામાં આવી હતી.વધુમાં, આ એવો કિસ્સો નથી કે જ્યાં ઉત્તરાંચલ સરકારે મનસ્વી રીતે નિમણૂક કરવાનો ઇનકાર કર્યો હોય. [૩૦૧-એફ, જી, એચ; ૩૦૨-એ, બી, ડી]

૨.૬.જો કોઈ નિમણૂક કાયદાની વિરુદ્ધ કરવામાં આવે અને જો કોઈ દૂષિતતા હોય, તો તે પીડિત વ્યક્તિઓ દ્વારા યોગ્ય પડકાર દ્વારા આવી નિમણૂકોને અસર કરી શકે છે પરંતુ તે બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓને ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા તેમની નિમણૂક કરવામાં મદદ કરતું નથી.[૩૦૨-ડી]

૨.૭.એ વાત સ્વીકારી શકાય નહીં કે પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ થતી વખતે અમલમાં રહેલા નિયમો અનુસાર પસંદગી અને નિમણૂક કરવી પડે, એટલે કે જાહેરાત પ્રકાશિત કરવી પડે અને તેથી પસંદગી પછી અનામત નીતિમાં ફેરફાર થવાથી ઉત્તર પ્રદેશના પહાડી પ્રદેશ માટેની નિર્ધારિત ખાલી જગ્યાઓના માર્ગમાં અવરોધ

ન આવે, જે ઉત્તરાંચલ રાજ્યનો અભિન્ન ભાગ બની ગયો હતો.પસંદગી પ્રક્રિયાની શરૂઆત સમયે અમલમાં રહેલા નિયમો પસંદગી કરવામાં લાગુ કરવા પડે છે, પરંતુ તે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા નિમણૂક મેળવવામાં બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓને મદદ કરતું નથી. [૩૦૨-ઇ, એફ, જી]

પી. મહેન્દ્રન અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્ય, [૧૯૯૦] ૧ એસસીસી ૪૧૧ અને એન ટી દેવિન કઢી અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક જાહેર સેવા આયોગ અને અન્ય, [૧૯૯૦] ૩ એસસીસી ૧૫૭, નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે.

૨.૮.જો ખાલી જગ્યાઓ હતી અને ઉમેદવારોની પસંદગી યુપીપીએસસી દ્વારા કાયદા અનુસાર કરવામાં આવી હતી અને ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની તાત્કાલિક જરૂરિયાત હતી, તો યુપીપીએસસી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારો દ્વારા ખાલી જગ્યાઓ ભરવામાં ન આવે અને નવી ભરતી માટે જવું એ સંપૂર્ણપણે મનસ્વી છે, તે સ્વીકારી શકાય નહીં.યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા નથી, બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક કરવા માટે કોઈ નિર્દેશ આપી શકાયો નથી.[૩૦૨-જી, એચ; ૩૦૩-એ

૨.૯.હાઈકોર્ટે ઉત્તરાંચલ રાજ્યના આદેશ પરથી અનુમાન કાઢ્યું હતું કે ઉત્તરાંચલ સરકારે ભલામણો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, પરંતુ યુપીપીએસસીની ભલામણોના આધારે નિમણૂક આપવાનો ઇનકાર કર્યો ન હતો, તેથી સરકારી આદેશને અવગણી શકાય છે, સ્વીકારી શકાય નહીં.જો ઉત્તરાંચલ સરકારે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો છે, તો તેનો અર્થ એ છે કે કોઈ નિમણૂક કરી શકાશે નહીં.વધુમાં, આ આદેશમાં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, "તેથી, આ સંદર્ભમાં સંપૂર્ણ વિચારણા કર્યા પછી એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે કે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને ઉત્તરાંચલ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં નિયુક્ત કરવામાં ન આવે".વધુમાં, માત્ર એટલા માટે કે ઉપરોક્ત સરકારી આદેશ નિયુક્ત દિવસ પછી બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો, તે આદેશની કાયદેસરતા અને માન્યતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના, સંબંધિત બંધારણીય જોગવાઈઓ અને અધિનિયમની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં તેને અવગણી શકાય નહીં. જ્યાં સુધી આ આદેશ રદ ન થાય અથવા અન્ય કોઈ કારણોસર તે કાર્યરત ન રહે ત્યાં સુધી તે અસ્તિત્વમાં છે.ઉપરાંત હાઈકોર્ટે આ કાયદાની કલમ ૭૮નો ખોટો અર્થઘટન કર્યો હતો. માત્ર એટલા માટે કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય દ્વારા મળેલી ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્યને મોકલવામાં આવી હતી અને રાજ્યપાલ દ્વારા તેને ઉલટાવી દેવામાં આવી ન હતી, કારણ કે તે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ કલમ ૭૮ હેઠળ મૂકવામાં આવી હતી, તેવું ન

કહી શકાય કે યુપીપીએસસી દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો ઉત્તરાંચલ સરકાર પર બંધનકર્તા હતી.[૩૦૪-ઈ, એફ, જી; ૩૦૫-ઈ, એફ]

૩. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય દ્વારા પસાર થયેલ આદેશ, ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યને UPPSC દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક માટેના દાવાઓ પર વિચાર કરવાના માર્ગમાં આવશે નહીં. જો બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓ UPPSC અથવા ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા ભવિષ્યમાં ત્રણ વર્ષના સમયગાળામાં પસંદગી માટે અરજીઓ મંગાવવામાં આવે ત્યારે અરજી કરે છે, તો UPPSC અથવા ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ તેમની અન્ય તમામ પાત્રતા જરૂરિયાતોને સંતોષવાને આધીન પસંદગી માટે તેમની વિચારણા કરશે, પરંતુ ઉચ્ચ વય મર્યાદામાં છૂટછાટ આપશે.
[૩૦૬-એ, બી]

દિવાની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર:દિવાની અપીલ ક્રમાંક ૪૨૮૧-૪૨૮૯/૨૦૦૩.

ઉત્તરાંચલ હાઈકોર્ટ નૈનીતાલના તા. ૧૬/૧૧/૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને આદેશમાં ડબલ્યુ.પી. નં. ૮૨૯(એસ/બી), ૭૯૫(એસ/બી), ૮૦૩(એસ/બી), ૮૧૮(એસ/બી), ૮૩૦(એસ/બી), ૮૩૧(એસ/બી), ૮૪૭(એસ/બી), ૮૫૭(એસ/બી), ૪૨૭૧(એસ/એસ), ૨૦૦૧.

સાથે

સી.એ. નંબર્સ ૪૨૮૦, ૪૨૭૯, ૪૨૭૮/૨૦૦૩.

ગોપાલ સુબ્રમણ્યમ, પી પી રાવ, મિસ રચના શ્રીવાસ્તવ, રોહિત સિંહ, મિસ્ટ્રેસ ભારતી રેડ્ડી, અજય કે અગ્રવાલ, રાજ કુમાર ગુપ્તા, શિવ કુમાર ગુપ્તા, એ એન બરદિયાર, યતીશ મોહન, વિશ્વજીત સિંહ, કે એલ જાનજાની, કે એલ તનેજા, કે વી મોહન, એ કે યાદવ, રવિ પ્રકાશ મેહરોત્રા, મિસ દીપ્તિ આર મેહરોત્રા, ગર્વબેશ કાબરા, વિશ્વજીત સિંહ, અશોક કે શ્રીવાસ્તવ, અરવિંદ કેરુલા શુક્લા, એસ ચંદ્ર શેખર અને એ એસ પુંડીર હાજર પક્ષો માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો અપાયો હતો:

શિવારાજ વી. પાટીલ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી .એસ.એલ.પી. (સી) નંબર ૧૦૩૬૩/૨૦૦૩ (સી.સી. ૧૬૨૯/૨૦૦૩) માં વિલંબને માફ કરવામાં આવ્યો.

તમામ એસ.એલ.પી.માં રજા મંજૂર કરવામાં આવી છે.

આ અપીલ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવી છે, જે ઉત્તરાંચલ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૦૬/૧૧/૨૦૦૧ના સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ પર હુમલો કરે છે.

આ અપીલોમાં વિવાદનું સમાધાન એ પ્રશ્નના જવાબ પર આધારિત છે કે ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની રચના પહેલાં કરવામાં આવેલી પસંદગી ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય પર બંધનકર્તા છે કે કેમ, જેથી પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યમાં સેવાઓમાં નિયુક્ત કરવા માટે ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨૩(૨) અને ઉત્તર પ્રદેશ પુનર્ગઠન અધિનિયમ, ૨૦૦૦ની કલમ ૭૮(૪)ને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે.

ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ (યુ.પી.પી.એસ.સી.) એ જાહેરાત પ્રકાશિત કરી હતી, જેમાં જે.ઈ. સિવિલ/ટેકનિકલ (૫૦૭ સિવિલ + ૩૭ ટેકનિકલ) ની ૫૪૪ જગ્યાઓ માટે અરજીઓ મંગાવવામાં આવી હતી. પસંદગીનું પરિણામ ૦૪/૦૧/૨૦૦૦ ના રોજ પ્રકાશિત થયું હતું. યુ.પી.પી.એસ.સી.એ ૩૦/૧૦/૨૦૦૦ના રોજ તેની ભલામણો યુ.પી. સરકારને મોકલી હતી. યુ.પી. સરકારે ૩૧/૧૦/૨૦૦૦ના રોજ મુખ્ય ઇજનેરની કચેરી, હિલ કેડર, અલ્મોડાને ભલામણો મોકલી હતી. ઉત્તરાંચલ રાજ્ય ૦૮/૧૧/૨૦૦૦ના રોજ અસ્તિત્વમાં આવ્યું હતું. યુ.પી. સરકારે હિલ કેડરમાંની જગ્યાઓ અંગે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો ઉત્તરાંચલ સરકારને મોકલી હતી. ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના રોજ, ઉત્તરાંચલ સરકારે પસંદ થયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ન કરવાનો આદેશ બહાર પાડ્યો, જેમાં બે કારણો જણાવ્યા હતા – (૧) ઉત્તરાંચલ રાજ્યની નવી

અનામત નીતિ યુ.પી. કરતા અલગ છે અને (૨) યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવામાં "આવી પરિસ્થિતિમાં" વ્યવહારિક અને કાનૂની મુશ્કેલીઓ. આથી નારાજ થયેલા પસંદ થયેલા ઉમેદવારોએ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અને તેના અધિકારીઓ, ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને તેના અધિકારીઓ અને યુ.પી.પી.એસ.સી. સામે ઉત્તરાંચલ હાઈકોર્ટમાં ઉપરોક્ત આદેશને પડકારતી રિટ અરજીઓ દાખલ કરી. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે સામાન્ય વિવાદાસ્પદ ચુકાદા દ્વારા રિટ અરજીઓને મંજૂરી આપી અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યને રિટ અરજદારોને નિમણૂક આપવાનો નિર્દેશ આપ્યો. હાઈકોર્ટે એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે પૂર્વ યુ.પી. રાજ્યના યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો નવા રાજ્ય ઉત્તરાંચલ પર બંધનકર્તા હતી.

અપીલકર્તાઓની વતી નીચેની દલીલો રજૂ કરવામાં આવી હતી:—

(૧) ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨૩(૨) હેઠળ, રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગની ફરજ રહેશે કે તે આયોગ દ્વારા કરવામાં આવેલા કામનો વાર્ષિક અહેવાલ રાજ્યપાલને રજૂ કરે. આવા અહેવાલની પ્રાપ્તિ પર રાજ્યપાલ, જો કોઈ હોય તો, કેસના સંદર્ભમાં, જ્યાં પંચની સલાહ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી, તેવા અસ્વીકારનાં કારણો સમજાવતા એક મેમોરેન્ડમ સાથે તેની એક નકલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરાવશે.

(૨) ઉત્તર પ્રદેશ પુનર્ગઠન અધિનિયમ ૨૦૦૦ની કલમ ૭૮(૧) (ટૂંકમાં 'આ અધિનિયમ') જાહેર કરે છે કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના જાહેર સેવા

આયોગ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટે નિયુક્ત દિવસથી જાહેર સેવા આયોગ બનશે.કલમ ૭૮(જ) સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે યુ.પી.પી.એસ.સી.નો અહેવાલ અનુચ્છેદ ૩૨૩(૨) હેઠળ ઉત્તર પ્રદેશ અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યોના રાજ્યપાલો સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે.પરંતુ ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલ એકલા જ એવા હતા કે જેમણે આદેશની ભલામણો સ્વીકારવામાં ન આવવાના કારણો સમજાવતો અહેવાલ અને આવેદનપત્ર યુ.પી. રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવાનું હતું. વિધાનસભાએ "આવા અહેવાલ અથવા આવા કોઈ આવેદનપત્રને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવાની જરૂર રહેશે નહીં" એવું શા માટે જણાવ્યું હતું તેનું કારણ એ હતું કે યુ.પી.પી.એસ.સી. સંયુક્ત આયોગ નહોતું, કારણ કે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અસ્તિત્વમાં જ નહોતું અને નવા રાજ્ય ઉત્તરાંચલના સંદર્ભમાં અગાઉથી અસ્તિત્વમાં રહેલા યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કોઈ કાર્ય કરી શકાય તેમ નહોતું.

(૩) સંસદના સ્પષ્ટ ઇરાદાને ધ્યાનમાં રાખીને કે આવા અહેવાલને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવાની જરૂર નથી, એ સૂચવે છે કે યુપીપીએસસીનો અહેવાલ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા નથી, જેને અનુચ્છેદ ૩૧૫ મુજબ બંધારણીય ફરજો નિભાવવાના હેતુથી પોતાનું જાહેર સેવા આયોગ બનાવવું પડશે.

(જ) આ કાયદાની કલમ ૮૬ એ શેષ જોગવાઈ છે.તે પૂર્વ-અસ્તિત્વ ધરાવતા કાયદાઓની અસરો સાથે સંબંધિત છે.ઉત્તરાંચલના પ્રદેશોમાં યુ.પી. સેવા (અનુસૂચિત જાતિઓ અને અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને અન્ય પછાત વર્ગોની તરફેણમાં અનામત) અધિનિયમ, ૧૯૯૪ અમલમાં છે એમ માની પણ લેવામાં આવે તો પણ ઉત્તરાંચલ રાજ્યને અનામતની આવી જ નીતિનું પાલન કરવાની ફરજ પાડવામાં આવતી નથી.

(પ) ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગની ભલામણો પર પસંદ થયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ન કરવાનો ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યનો તા. ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ નો નિર્ણય ગેરબંધારણીય કૃત્ય નથી અને ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં કોઈ ખામી શોધી શકાય તેમ નથી.જાહેર સેવાઓમાં નિમણૂક કરવાના હેતુથી ઉત્તરાંચલ રાજ્યએ બંધારણની કલમ ૩૧૫ને યોગ્ય માન આપવું જોઈએ.આ કાયદાની કલમ ૭૮(જ)ને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલ કરનાર રાજ્યને ઉમેદવારોની ચાટી મોકલતા યુ.પી. રાજ્યના સંદેશમાં પણ કોઈ કાનૂની બળ નથી.

(ડ) સરકાર દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પછી અનામત નીતિ બદલાઈ ગઈ છે અને એ નિર્ણય કે યુપીપીએસસી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને ઉત્તરાંચલ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં નિયુક્ત ન કરવા જોઈએ, એ નિર્ણય છે જે એક નવા જન્મેલા

રાજ્ય દ્વારા ભોગવવામાં આવતી સ્વાયત્તતા અને કાર્યકારી કાર્યવાહીની સ્વતંત્રતા સાથે માન્ય અને સુસંગત છે.

(૭) ઉત્તરાંચલ રાજ્યના ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ના આદેશની માન્યતા નક્કી કરવામાં હાઈકોર્ટે સંબંધિત બંધારણીય જોગવાઈઓ અને કાયદાની કલમ ૭૮(૪)નું ખોટું અર્થઘટન કરીને ભૂલ કરી હતી.

(૮) રાજ્યનું પુનર્ગઠન એ એક એવી ઘટના છે જે જરૂરી રીતે હાલના રાજ્યના કાર્યોને બદલી નાખે છે.માત્ર એટલા માટે કે યુ.પી. રાજ્યના રાજ્યપાલે યુ.પી.પી.એસ.સી.ના અહેવાલને ઉલટાવી દીધો ન હતો, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવા માટે બંધાયેલું ન હતું.

(૯) ભલે કોઈ વ્યક્તિને પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોની મેરિટ લિસ્ટમાં મૂકવામાં આવે, પરંતુ આ કોર્ટ દ્વારા તેને નિયુક્ત થવાનો અબાધિત અધિકાર નહોતો; આ અપીલોમાં રાજ્યની કાર્યવાહીની માન્યતાને નવા રાજ્યની રચના અને જાહેર સેવા આયોગની ભલામણોના આધારે રાજ્યની અંદર જાહેર સેવાઓમાં નિમણૂક કરવા માટેની તેની પ્રતિબદ્ધતાના સંદર્ભમાં જોવી જોઈએ.જો કે, નિમણૂક કરવાનો કોઈ મનસ્વી ઇનકાર ન હોઈ શકે, પરંતુ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગના અસ્તિત્વ અને રાજ્ય સરકાર સમક્ષ તેની ભલામણો વચ્ચે એક સંબંધ હોવો જોઈએ.વર્તમાન કેસોમાં, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા કોઈ જાહેરાત કરવામાં આવી ન હતી અને

ઉત્તરાંચલ રાજ્યના જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા કોઈ પસંદગી કરવામાં આવી ન હતી; તેથી ભૂતપૂર્વ હિલ કેડરમાં નિમણૂકો માટે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો પર આધાર રાખવો કાયદેસર રીતે યોગ્ય રહેશે.

આ રજૂઆતોનો વિરોધ કરીને અને વિવાદિત ચુકાદાને ટેકો આપતા, પ્રતિવાદીઓ વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો હતી; –

(૧) ઉત્તરાંચલ રાજ્યના તા. ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના નિર્ણયને અધિનિયમની કલમ ૭૮(જ) ના આધારે ન્યાયી ઠેરવી શકાય નહીં. ઉપરોક્ત નિર્ણય પરથી જોઈ શકાય છે કે તે અધિનિયમની કલમ ૭૮(જ) ના આધારે નથી પરંતુ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા અનામત નીતિમાં કરવામાં આવેલા ફેરફારના આધારે છે; રાજ્ય એવા નવા કારણોને પછીથી એક્ઝિડેવિટના રૂપમાં અથવા અન્યથા ઉમેરી શકતું નથી. જ્યારે વૈધાનિક અધિકારી ચોક્કસ આધારો પર આધારિત આદેશ આપે છે, ત્યારે તેની માન્યતાનો નિર્ણય ઉદ્દેશિત કારણો દ્વારા થવો જોઈએ અને તેને નવા કારણો દ્વારા પૂરક બનાવી શકાતો નથી.

(૨) યુ.પી. રાજ્યની અનામત નીતિ ઉત્તર પ્રદેશ સેવાઓ (અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને અન્ય પછાત વર્ગો માટે અનામત) અધિનિયમ, ૧૯૯૪ માં સમાવિષ્ટ છે. ઉત્તરાંચલ વિધાનસભા દ્વારા આ કાયદામાં સુધારો કરવામાં આવ્યો નથી અથવા તેને રદ કરવામાં આવ્યો નથી, તેથી આ કાયદો ઉત્તરાંચલમાં કલમ ૮૬ હેઠળ અમલમાં

છે.૨૯/૦૮/૨૦૦૧નો કારોબારી નિર્ણય યુ.પી. એક્ટ, ૧૯૯૪ પર પ્રવર્તી શકે નહીં.પરિણામે, ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ નો નિર્ણય અસ્થિર હતો.

(૩) યુ.પી. સરકારના સોગંદનામામાં દર્શાવેલ છે કે, તેણે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો સ્વીકારી હતી. ચીફ એન્જિનિયર, ઉત્તરાંચલ, પી.ડબલ્યુ.ડી., અલમોડાના તા. ૦૪/૦૧/૨૦૦૧ના પત્રમાં યુ.પી.પી.એસ.સી.ના તા. ૩૦/૧૦/૨૦૦૦ના ચીફ એન્જિનિયર, પી.ડબલ્યુ.ડી.ને લખેલા પત્ર અને ત્યારબાદ યુ.પી.પી.એસ.સી.ના તા. ૦૭/૧૧/૨૦૦૦ના ચીફ એન્જિનિયર, અલમોડાને લખેલા પત્રનો ઉલ્લેખ છે, આ બંને પત્રો પુનઃસંગઠન પહેલાના છે.તેથી, આ કેસોમાં ઉત્તરાંચલ સરકાર દ્વારા વધુ સ્વીકૃતિ સામેલ નહોતી.

(૪) ઉત્તરાંચલ સરકારે ૨૯/૦૮/૨૦૦૦ અને ૦૧/૦૩/૨૦૦૧ની તારીખના નિમણૂક પત્રો દ્વારા યુ.પી. રાજ્યના પુનર્ગઠન પછી પણ યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરી છે તે હકીકત એ સ્થાપિત કરે છે કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યે પુનર્ગઠન પહેલાં યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણોને માન્ય અને બંધનકર્તા ગણી હતી.રાજ્ય સરકાર માટે પાછળથી આ સ્થિતિમાંથી પીછેહઠ કરવી શક્ય નથી.

(૫) કેટલીક નિમણૂકો કરવામાં અને યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા ભલામણ કરાયેલી અન્ય નિમણૂકો કરવાનો ઇનકાર કરવામાં ઉત્તરાંચલ સરકારનું

વર્તન માત્ર અસંગત અને મનસ્વી નથી, પરંતુ તેમાં બોના ફાઈડનો પણ અભાવ છે.૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના નિર્ણય પાછળનો હેતુ બંધારણીય જરૂરિયાત તેમજ જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા જ નિમણૂક કરવાના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ બનાવેલા ભરતી નિયમોને બાયપાસ કરવાનો હોવાનું જણાય છે.

(૬) કલમ ૭૮(૪) અનુસાર યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા પુનર્ગઠનની તારીખ પહેલાં કરવામાં આવેલા કામનો અહેવાલ માત્ર યુ.પી.ના રાજ્યપાલને જ નહીં પરંતુ ઉત્તરાંચલ રાજ્યના રાજ્યપાલને પણ કલમ ૩૨૩(૨) હેઠળ રજૂ કરવાની જરૂર છે.જ્યારે ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલ માટે યુ.પી.પી.એસ.સી.નો અહેવાલ યુ.પી.ની વિધાનસભા સમક્ષ મૂકવો ફરજિયાત હતો, ત્યારે કેટલાક કિસ્સાઓમાં આયોગની સલાહ સ્વીકારવામાં ન આવી હતી, જ્યાં સુધી ઉત્તરાંચલના રાજ્યપાલનો સંબંધ છે, તેણે કહ્યું કે "તે જરૂરી રહેશે નહીં" કે આવા અહેવાલ અથવા આવા કોઈ મેમોરેન્ડમને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ મૂકવામાં આવે."તે જરૂરી નહીં હોય" શબ્દોનો અર્થ માત્ર એટલો જ છે કે તે ફરજિયાત નથી પરંતુ વિવેકાધીન છે.જો રાજ્યપાલ ઈચ્છે તો ઉત્તરાંચલ વિધાનસભા સમક્ષ આવો અહેવાલ અથવા આવેદનપત્ર રજૂ કરવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી.સંસદે સત્તાનો ઉપયોગ કરીને યુ.પી.પી.એસ.સી.ને ઉત્તરાંચલના રાજ્યપાલ સમક્ષ પોતાનો અહેવાલ રજૂ કરવાનો આદેશ

આપ્યો હતો, જે તેનો સ્પષ્ટ ઈશાદો પણ દર્શાવે છે કે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો ઉત્તરાંચલ પર પણ એટલી જ બંધનકર્તા છે.

(૭) ઉત્તરાંચલના કિસ્સામાં ફરજિયાત કાયદાકીય તપાસની ગેરહાજરી, આ ક્ષણના કેસમાં ન્યાયતંત્ર પ્રત્યે રાજ્ય સરકારની જવાબદારીને કોઈ પણ રીતે અસર કરતી નથી, જે એક સ્વતંત્ર બંધારણીય જરૂરિયાત છે.ઉત્તરાંચલ સરકારના ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ના નિર્ણયમાં આપવામાં આવેલાં કારણો યોગ્ય નથી તેવું માનવામાં હાઈકોર્ટ સાચી હતી.

(૮) પી. મહેન્દ્રન અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્ય, [૧૯૯૦] ૧ એસસીસી ૪૧૧ અને એન. ટી. દેવિન કટ્ટી અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક જાહેર સેવા આયોગ અને અન્ય, [૧૯૯૦] ૩ એસસીસી ૧૫૭] માં ઠરાવ્યા મુજબ, નિમણૂકની પસંદગી પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ કરતી વખતે અમલમાં રહેલા નિયમો અનુસાર થવી જોઈએ, એટલે કે જાહેરાત પ્રકાશિત કરવી.તેથી, પસંદગી પછી અનામત નીતિમાં ફેરફાર યુ.પી.ના પહાડી વિસ્તારમાં નિર્ધારિત જગ્યાઓ માટે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે નિમણૂક કરવાના માર્ગમાં આવી શકે નહીં, જે નિયુક્ત દિવસે ઉત્તરાંચલ રાજ્યનો અભિન્ન ભાગ બની ગયો હતો.

(૯) જ્યારે સ્પષ્ટ ખાલી જગ્યાઓ હોય અને બંધારણીય સંસ્થા દ્વારા કાયદા અનુસાર ઉમેદવારોની પસંદગી કરવામાં આવી હોય, એટલે કે યુપીપીએસસી દ્વારા અને જો ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની તાત્કાલિક જરૂર હોય, તો રાજ્ય દ્વારા યુપીપીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલા અને ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારો દ્વારા ખાલી જગ્યાઓ ભરવામાં ન આવે અને જાહેર સેવા આયોગને અવગણીને નવી ભરતી કરવામાં આવે તે સંપૂર્ણપણે મનસ્વી છે.

બંને પક્ષો વતી રજૂ કરાયેલા હરીફ દલીલોની તપાસમાં ભારતના બંધારણ અને કાયદાની જોગવાઈઓ કેટલી હદ સુધી સુસંગત છે તે જોવું ઉપયોગી છે.

ભારતના બંધારણની સંબંધિત જોગવાઈઓ

“કલમ ૨:– નવા રાજ્યોની સ્થાપના પર પ્રવેશ– સંસદ કાયદા દ્વારા સંઘમાં પ્રવેશ કરી શકે છે અથવા તેને યોગ્ય લાગે તેવા નિયમો અને શરતો પર નવા રાજ્યોની સ્થાપના કરી શકે છે.”

કલમ ૧૫૩ હેઠળ, દરેક રાજ્ય માટે એક રાજ્યપાલ હશે. રાજ્યની કારોબારી સત્તા રાજ્યપાલમાં રહેશે અને તે બંધારણ અનુસાર તેમના દ્વારા સીધી અથવા તેમના તાબાના અધિકારીઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાશે. કલમ ૧૬૮ હેઠળ, દરેક રાજ્ય માટે એક વિધાનસભા હશે. કલમ ૨૧૪ મુજબ દરેક રાજ્ય માટે એક હાઈકોર્ટ હશે.

“કલમ ૩૦૯ – સંઘ અથવા રાજ્યની સેવા આપતી વ્યક્તિઓની ભરતી અને સેવાની શરતો:– આ બંધારણની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, યોગ્ય વિધાનસભાના કાયદાઓ સંઘ અથવા કોઈ રાજ્યના કાર્યોના સંબંધમાં જાહેર સેવાઓ અને હોદ્દાઓ પર નિયુક્ત વ્યક્તિઓની ભરતી અને સેવાની શરતોનું નિયમન કરી શકે છે:

પ્રદાન કરેલ કોઈપણ એવો કાયદો.”

“કલમ ૩૧૫.સંઘ અને રાજ્યો માટે જાહેર સેવા આયોગો – (૧) આ અનુચ્છેદની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, સંઘ માટે એક જાહેર સેવા આયોગ અને દરેક રાજ્ય માટે એક જાહેર સેવા આયોગ રહેશે.

(૨) બે કે તેથી વધુ રાજ્યો સંમત થઈ શકે છે કે રાજ્યોના તે જૂથ માટે એક જાહેર સેવા આયોગ હશે અને જો તે અસરનો ઠરાવ ગૃહ દ્વારા પસાર કરવામાં આવે તો, જ્યાં બે ગૃહ હોય, ત્યાં સંસદ કાયદા દ્વારા તે રાજ્યોની દરેક વિધાનસભાના દરેક ગૃહ દ્વારા તે રાજ્યોની જરૂરિયાતોને પૂરી કરવા માટે સંયુક્ત રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ (આ પ્રકરણમાં સંયુક્ત આયોગ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની નિમણૂક માટે જોગવાઈ કરી શકે છે.

(૩) ઉપર જણાવેલ કોઈપણ કાયદામાં કાયદાના હેતુઓને અસરકારક બનાવવા માટે જરૂરી અથવા ઇચ્છનીય હોય તેવી આકસ્મિક અને પરિણામી જોગવાઈઓ હોઈ શકે છે.

(૪) કોઈ રાજ્યના રાજ્યપાલ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે તો સંઘ માટેની જાહેર સેવા આયોગ, રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી સાથે, રાજ્યની તમામ અથવા કોઈપણ જરૂરિયાતોને પૂરી કરવા માટે સંમત થઈ શકે છે.

(૫) આ બંધારણમાં યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશન અથવા રાજ્ય પબ્લિક સર્વિસ કમિશનના સંદર્ભો, જ્યાં સુધી સંદર્ભ અન્યથા જરૂરી ન હોય, ત્યાં સુધી યુનિયન અથવા, જે કેસ હોય તે મુજબ, રાજ્યની જરૂરિયાતોને પૂરી કરતા કમિશનના સંદર્ભ તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવશે.”

“કલમ ૩૨૦ :- જાહેર સેવા આયોગોનાં કાર્યો – (૧) સંઘની સેવાઓ અને રાજ્યની સેવાઓમાં અનુક્રમે નિમણૂક કરવા માટે પરીક્ષા લેવાની સંઘ અને રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગોની ફરજ રહેશે.

(૨) જો કોઈ બે કે તેથી વધુ રાજ્યો દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે તો, યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશનની ફરજ એ પણ રહેશે કે તે રાજ્યોને એવી સેવાઓ માટે સંયુક્ત ભરતીની યોજનાઓ ઘડવામાં અને ચલાવવામાં મદદ કરે, જેના માટે વિશેષ લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારોની જરૂર હોય.

(૩) કેસ મુજબ, યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશન અથવા રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગની સલાહ લેવામાં આવશે—

(એ) નાગરિક સેવાઓ અને નાગરિક હોદ્દાઓ પર ભરતીની પદ્ધતિઓ સંબંધિત તમામ બાબતો પર;

(b) નાગરિક સેવાઓ અને હોદ્દાઓ પર નિમણૂક કરવા અને એક સેવામાંથી બીજી સેવામાં બદલી અને બદલી કરવા માટે અનુસરવાના સિદ્ધાંતો પર અને આવી નિમણૂક, બદલી અથવા બદલી માટે ઉમેદવારોની યોગ્યતા પર;

(સી)

(ડી)

(ઈ)

(જ)

(પ)"

કલમ ૩૨૦ હેઠળ, સંઘ અને રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગોની ફરજ રહેશે કે તેઓ અનુક્રમે સંઘની સેવાઓ અને રાજ્યની સેવાઓમાં નિમણૂક માટે પરીક્ષાઓનું આયોજન કરે.યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશન અથવા રાજ્ય પબ્લિક સર્વિસ કમિશન, જે પણ બાબત હોય, તેની સાથે અનુચ્છેદ ૩૨૦(૩) હેઠળ ગણાવવામાં આવેલી બાબતો પર પરામર્શ કરવામાં આવશે, જેમાં નાગરિક સેવાઓ અને નાગરિક હોદ્દાઓ પર ભરતીની પદ્ધતિઓ સંબંધિત તમામ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે.

“કલમ ૩૨૩ :- જાહેર સેવા આયોગના અહેવાલ - (૧)

(૨) રાજ્ય આયોગની ફરજ રહેશે કે તે દર વર્ષે રાજ્યના રાજ્યપાલને કમિશન દ્વારા કરવામાં આવેલા કામનો અહેવાલ રજૂ કરે, અને સંયુક્ત આયોગની ફરજ રહેશે કે તે દરેક રાજ્યના રાજ્યપાલને વાર્ષિક ધોરણે કમિશન દ્વારા જે રાજ્યની જરૂરિયાતો પૂરી કરવામાં આવે છે તેનો અહેવાલ રજૂ કરે, અને બંને કિસ્સાઓમાં, રાજ્યપાલ, આવા અહેવાલ પ્રાપ્ત થયા પછી, તેની એક નકલ એક મેમોરેન્ડમ સાથે કરાવશે જેમાં એવા કિસ્સાઓ, જો કોઈ હોય, જ્યાં કમિશનની સલાહ સ્વીકારવામાં ન આવી હોય, તો આવા અસ્વીકારના કારણો રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે.

ઉત્તર પ્રદેશ પુનર્ગઠન અધિનિયમ, ૨૦૦૦ ની સંબંધિત જોગવાઈઓ

“કલમ ૨:- આ અધિનિયમમાં, જ્યાં સુધી સંદર્ભ અન્યથા જરૂરી ન હોય ત્યાં સુધી:-

(એ) થી (ડી)

(ઈ) "ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય" એટલે નિયુક્ત દિવસ પહેલાં તરત જ અસ્તિત્વમાં રહેલું ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય.

(એફ) થી (જે)"

કલમ ૩:- “નિયત દિવસથી અને તે પછી, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય તરીકે ઓળખાતું એક નવું રાજ્ય બનાવવામાં આવશે, જેમાં ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના નીચેના પ્રદેશોનો સમાવેશ થશે:- પૌરી ગઢવાલ, ટિહરી ગઢવાલ, ઉત્તર કાશી, ચમોલી, દેહરાદૂન, નૈનીતાલ, અલમોડા, પિથોરાગઢ, ઉધમ સિંહ નગર, બાગેશ્વર, ચંપાવત, રુદ્રપ્રયાગ અને હરિદ્વાર જિલ્લાઓ.

અને તે પછી ઉપરોક્ત પ્રદેશો ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યનો ભાગ બનવાનું બંધ કરી દેશે.”

સેવાઓ અંગેની જોગવાઈઓ અધિનિયમના ભાગ આઠ હેઠળ કલમ ૭૨ થી ૭૮ હેઠળ કરવામાં આવી છે.કલમ ૭૭ હેઠળ, કેન્દ્ર સરકારને ભાગ આઠની ઉપરોક્ત જોગવાઈઓને અમલમાં મૂકવા માટે યુ.પી. રાજ્ય સરકાર અને ઉત્તરાંચલ રાજ્ય સરકારને જરૂરી નિર્દેશો આપવાની સત્તા છે.

કલમ ૭૮:- “(૧) હાલના ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટેની જાહેર સેવા, નિયુક્ત દિવસથી, ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ હશે.

(૨)

(૩)

(૪) ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગના નિયુક્ત દિવસ પહેલાના કોઈપણ સમયગાળામાં આયોગ દ્વારા કરવામાં આવેલા કામ અંગેનો અહેવાલ અનુચ્છેદ ૩૨૩ની કલમ (૨) હેઠળ ઉત્તર પ્રદેશ અને ઉત્તર પ્રદેશના

રાજ્યપાલોને રજૂ કરવામાં આવશે અને ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના રાજ્યપાલ આવા અહેવાલની પ્રાપ્તિ પર તેની એક નકલ સાથે એક મેમોરેન્ડમ રજૂ કરાવશે, જેમાં જ્યાં સુધી શક્ય હોય ત્યાં સુધી, જો કોઈ હોય તો, કિસ્સાઓ અંગે, જ્યાં આયોગની સલાહ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી, તેવા અસ્વીકારના કારણો ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે અને આવા અહેવાલ અથવા આવા કોઈ મેમોરેન્ડમને ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરાવવાની જરૂર રહેશે નહીં.”

કલમ ૮૬:—

“ભાગ-૨ની જોગવાઈઓથી એવા પ્રદેશોમાં કોઈ ફેરફાર થયો છે એમ ન ગણવામાં આવશે કે જેના પર ઉત્તર પ્રદેશ ઇમ્પોઝિશન ઓફ સીલિંગ ઓફ લેન્ડ હોલ્ડિંગ એક્ટ, ૧૯૬૧ અને નિયુક્ત દિવસ પહેલાં તરત અમલમાં આવેલો અન્ય કોઈ કાયદો લાગુ પડે છે અથવા વિસ્તરે છે, અને આવા કોઈ પણ કાયદામાં ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના પ્રાદેશિક સંદર્ભો, જ્યાં સુધી સક્ષમ વિધાનસભા અથવા અન્ય સક્ષમ અધિકારી દ્વારા અન્યથા પ્રદાન કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, નિયુક્ત દિવસ પહેલાંના હાલના ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની અંદરના પ્રદેશોનો અર્થ ગણવામાં આવશે.”

જે તથ્યો વિવાદમાં નથી તે છે:

ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની રચના ૦૮/૧૧/૨૦૦૦ થી અધિનિયમની કલમ ૩ મુજબ કરવામાં આવી હતી. યુપીપીએસસીએ જાહેરાત પ્રકાશિત કરી હતી જેમાં જે.ઈ.

સિવિલ/ટેકનિકલ – (૫૦૭ સિવિલ + ૩૭ ટેકનિકલ) ની ૫૪૪ જગ્યાઓ માટે અરજીઓ મંગાવવામાં આવી હતી.પસંદગીનું પરિણામ ૦૪/૦૧/૨૦૦૦ ના રોજ પ્રકાશિત થયું હતું.યુ.પી.પી.એસ.સી.એ ૩૦/૧૦/૨૦૦૦ના રોજ યુ.પી. સરકારને તેની ભલામણો મોકલી હતી.યુ.પી. સરકારે ૩૧/૧૦/૨૦૦૦ના રોજ મુખ્ય ઈજનેર, હિલ કેડર, અલ્મોડાની કચેરીને ભલામણો મોકલી હતી.ઉત્તરાંચલ સરકારે તા. ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના રોજ એક આદેશ દ્વારા, ૦૪/૦૧/૨૦૦૦ ના રોજ કરવામાં આવેલી પસંદગીઓ અનુસાર UPPSC દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ન કરવાનો નિર્ણય લીધો, જેમાં બે કારણો આપ્યા હતા –

- (૧) રાજ્યની નવી અનામત નીતિ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની નીતિથી અલગ છે અને
- (૨) UPPSC દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવામાં "આવી પરિસ્થિતિમાં" વ્યવહારિક અને કાનૂની મુશ્કેલીઓ હતી. પીડિત ઉમેદવારોએ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અને તેના અધિકારીઓ, ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને તેના અધિકારીઓ અને UPPSC ને સામેલ કરીને ઉત્તરાંચલ હાઇકોર્ટમાં ઉપરોક્ત આદેશને પડકારતી રિટ અરજીઓ દાખલ કરી.

આઝાદી પછી સમયાંતરે રાજ્યોનું પુનર્ગઠન કરવામાં આવ્યું હતું, હાલના રાજ્યમાંથી ઐતિહાસિક અથવા વહીવટી અને અન્ય કારણોસર રાજ્યોની રચના કરવામાં આવી હતી અથવા રાજ્યોને અલગ કરવામાં આવ્યા હતા અને કેટલીકવાર કોઈ ચોક્કસ પ્રદેશ/વિસ્તારના લોકોની માંગ/આંદોલનોને પરિણામે રાજ્યોનું પુનર્ગઠન કરવામાં આવ્યું હતું અથવા રાજ્યના કોઈ ચોક્કસ

પ્રદેશ/વિસ્તારના હિતોના વધુ સારા વહીવટ, વિકાસ અને પ્રચાર માટે નવા રાજ્યોની રચના કરવામાં આવી હતી, જે તે પ્રદેશ અથવા વિસ્તારના એકંદર વિકાસ, જરૂરિયાતો અને આવશ્યકતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવી હતી.બંધારણની કલમ ૨ હેઠળ, સંસદ કાયદા દ્વારા સંઘમાં પ્રવેશ કરી શકે છે અથવા તેને યોગ્ય લાગે તેવા નિયમો અને શરતો પર નવા રાજ્યોની સ્થાપના કરી શકે છે.સંસદે હાલના ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના પુનર્ગઠન અને તેની સાથે જોડાયેલી બાબતો માટે આ કાયદો પસાર કર્યો હતો.આ કાયદાની કલમ ૩ મુજબ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના અમુક પ્રદેશોને સમાવીને ઉત્તરાંચલ રાજ્ય તરીકે ઓળખાતું એક નવું રાજ્ય બનાવવામાં આવ્યું હતું, જે ૦૯/૧૧/૨૦૦૦ના નિયુક્ત દિવસથી અસ્તિત્વમાં આવ્યું હતું.

બંધારણની યોજના હેઠળ દરેક રાજ્ય માટે રાજ્યપાલ હશે, દરેક રાજ્ય માટે વિધાનસભા હશે અને દરેક રાજ્ય માટે હાઈકોર્ટ હશે.તેથી બંધારણની કલમ ૩૧૫ હેઠળ દરેક રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ પણ હશે.કલમ ૩૧૫(૨) માં એવી જોગવાઈ છે કે બે કે તેથી વધુ રાજ્યો રાજ્યોના તે જૂથ માટે સંયુક્ત જાહેર સેવા આયોગ રાખવા માટે સંમત થઈ શકે છે.રાજ્ય વિધાનમંડળના ઠરાવ મુજબ, સંસદ કાયદા દ્વારા, આવા કિસ્સામાં, સંયુક્ત રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગની નિમણૂક માટે જોગવાઈ કરી શકે છે.વધુમાં, સંઘ માટે જાહેર સેવા આયોગ, જો રાજ્યના રાજ્યપાલ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે તો, રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી સાથે, અનુચ્છેદ ૩૧૫(૪) મુજબ રાજ્યોની તમામ અથવા કોઈપણ જરૂરિયાતોને પૂરી

કરવા માટે સંમત થઈ શકે છે.આપણે અહીં જ જોઈ શકીએ છીએ કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યે કલમ ૩૧૫(૨) હેઠળ સંયુક્ત જાહેર સેવા આયોગની નિમણૂક માટે સંમતિ આપી નથી કે ન તો કલમ ૩૧૫(૪) હેઠળ તેની જરૂરિયાતો પૂરી કરવા માટે યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશનને વિનંતી કરી છે.કલમ ૩૦૯ હેઠળ, બંધારણની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, યોગ્ય વિધાનસભાના કાયદાઓ સંઘ અથવા કોઈપણ રાજ્યના કાર્યોના સંબંધમાં જાહેર સેવાઓ અને હોદ્દાઓ પર નિયુક્ત વ્યક્તિઓની ભરતી અને સેવાની શરતોનું નિયમન કરી શકે છે.આ જોગવાઈ હેઠળ ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા, અસ્તિત્વમાં આવ્યા પછી, ઉત્તરાંચલ રાજ્યના કાર્યોના સંબંધમાં જાહેર સેવાઓ અને હોદ્દાઓ પર નિયુક્ત વ્યક્તિઓની ભરતી અને સેવાની શરતોનું નિયમન કરવાની સત્તા ધરાવે છે.

જાહેર સેવા આયોગોના કાર્યો બંધારણની કલમ ૩૨૦ માં ગણાવવામાં આવ્યા છે.સંઘ અને રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગની ફરજ રહેશે કે તેઓ અનુક્રમે સંઘની સેવાઓ અને રાજ્યની સેવાઓમાં નિમણૂક માટે પરીક્ષાઓનું આયોજન કરે.સંઘ લોક સેવા આયોગ અથવા રાજ્ય લોક સેવા આયોગ, જે પણ હોય, તેની સલાહ નાગરિક સેવાઓમાં ભરતી કરવાની પદ્ધતિઓ અને નાગરિક હોદ્દાઓ સંબંધિત તમામ બાબતો પર લેવામાં આવશે; નાગરિક સેવાઓ અને હોદ્દાઓ પર નિમણૂકો કરવા માટે અનુસરવાના સિદ્ધાંતો વગેરે પર લેવામાં આવશે.

કલમ ૩૨૩(૨) હેઠળ રાજ્ય પંચને રાજ્યના રાજ્યપાલને પંચ દ્વારા કરવામાં આવેલા કામ અંગેનો વાર્ષિક અહેવાલ રજૂ કરવાની ફરજ સોંપવામાં આવે છે અને

સંયુક્ત પંચની ફરજ એ રહેશે કે તે દરેક રાજ્યના રાજ્યપાલને વાર્ષિક ધોરણે એ રાજ્યની જરૂરિયાતો રજૂ કરે જેની સેવા સંયુક્ત પંચ દ્વારા કરવામાં આવે છે.આવા અહેવાલની પ્રાપ્તિ પર રાજ્યપાલ તેની એક નકલ સાથે એક મેમોરેન્ડમ રજૂ કરાવશે, જેમાં કમિશનની સલાહ સ્વીકારવામાં ન આવી હોય તેવા કિસ્સાઓમાં, જો કોઈ હોય તો, રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ સ્વીકાર ન કરવાનાં કારણો રજૂ કરવામાં આવશે.આ કાયદાની કલમ ૨(૬) મુજબ “ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય” એટલે નિયુક્ત દિવસ પહેલાં અસ્તિત્વમાં રહેલું ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય.આ કાયદાની કલમ ૭૮(૧) સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે હાલના ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટેનું જાહેર સેવા આયોગ નિયુક્ત દિવસથી ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટેનું જાહેર સેવા આયોગ હશે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, યુ.પી.પી.એસ.સી. માત્ર ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટે જ જાહેર સેવા આયોગ છે, જેમાં નવા ઉત્તરાંચલ રાજ્યનો સમાવેશ થતો નથી.આ કાયદાની કલમ ૭૮(૪) અનુસાર યુ.પી.પી.એસ.સી.એ બંધારણની કલમ ૩૨૩(૨) હેઠળ નિયુક્ત દિવસ પહેલાના કોઈપણ સમયગાળા માટે પંચ દ્વારા કરવામાં આવેલા કામનો અહેવાલ ઉત્તર પ્રદેશ અને ઉત્તરાંચલના રાજ્યપાલોને રજૂ કરવાનો હોય છે.પરંતુ તેમાં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના રાજ્યપાલ, આવા અહેવાલ મળ્યા પછી, તેની એક નકલ સાથે એક મેમોરેન્ડમ પણ રજૂ કરશે, જેમાં શક્ય હોય ત્યાં સુધી એવા કેસો કે જેમાં કમિશનની સલાહ સ્વીકારવામાં ન આવી હોય તેના કારણો ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે અને આવા અહેવાલ અથવા આવા કોઈ

મેમોરેન્ડમને ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવાની જરૂર રહેશે નહીં.યુ.પી.પી.એસ.સી. એ ઉત્તર પ્રદેશ અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યો માટેનું સંયુક્ત આયોગ નથી.ઉત્તરાંચલ રાજ્યે બંને રાજ્યો માટે સંયુક્ત જાહેર સેવા આયોગની રચના કરવા માટે કલમ ૩૧૫(૨) નો આશરો લીધો ન હતો.બંધારણની કલમ ૨ હેઠળ, સંસદ કાયદા દ્વારા સંઘમાં પ્રવેશ કરી શકે છે અથવા તે યોગ્ય માને તેવા નિયમો અને શરતો પર નવા રાજ્યોની સ્થાપના કરી શકે છે.આ કાયદામાં સમાવિષ્ટ શરતો અને નિયમો પર ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના કરવામાં આવી છે. હાલના ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યનું યુ.પી.પી.એસ.સી. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ હશે, જે ઉપર જણાવ્યા મુજબ છે.તે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ નથી.જો આવું હોત, તો ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ અસ્તિત્વમાં ન આવે ત્યાં સુધી ઉત્તરાંચલ રાજ્યને યુ.પી.પી.એસ.સી.ના ક્ષેત્રમાં સમાવવા માટે અધિનિયમની કલમ ૭૮ સાથે કલમ ૨ માં જોગવાઈઓ કરી શકાઈ હોત.આથી, યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉમેદવારોની પસંદગીને અધિનિયમની કલમ ૭૮(૪)ના પ્રકાશમાં ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે કરવામાં આવેલી પસંદગી તરીકે સ્વીકારી શકાય નહીં. તાત્કાલિક હેતુ માટે, જાહેર સેવા આયોગ સાથે સંબંધિત અધિનિયમની કલમ ૭૮ને કાળજીપૂર્વક જોવાની રહેશે.કલમ ૭૮(૪) હેઠળ, ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્યપાલને યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા રજૂ કરાયેલા અહેવાલને પત્ર સાથે મૂકવા માટે કોઈ કાયદાકીય આદેશ કે ફરજિયાત નથી કે શા માટે આયોગની સલાહ સ્વીકારવામાં ન આવી.સંસદે શા

માટે ખાસ કરીને જણાવ્યું હતું કે "આવા અહેવાલ અથવા આવા કોઈ મેમોરેન્ડમને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ મૂકવાની જરૂર નથી" તેનું કારણ એવું લાગે છે કે યુપીપીએસસી સંયુક્ત કમિશન ન હોવાથી અને તે અધિનિયમની કલમ ૭૮(૧) સાથે કલમ ૨(ઈ) હેઠળ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ હોવાથી, તેનો અહેવાલ ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ મૂકી શકાયો ન હતો. જ્યારે યુ.પી.પી.એસ.સી.એ પ્રશ્નમાં રહેલી જગ્યાઓ માટે પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ કરી ત્યારે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય અસ્તિત્વમાં નહોતું અને નવા ઉત્તરાંચલ રાજ્યના સંદર્ભમાં પૂર્વ-અસ્તિત્વ ધરાવતા યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કોઈ કાર્ય કરી શકાતું નહોતું. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે યુ.પી.પી.એસ.સી. એ કલમ ૭૮ હેઠળ જરૂરી મુજબ ઉત્તરાંચલના રાજ્યપાલને અહેવાલ મોકલ્યો હતો; ઉત્તરાંચલની રાજ્ય વિધાનસભા સમક્ષ ઉક્ત અહેવાલ અને ખુલાસો ધરાવતું મેમોરેન્ડમ મૂકવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નહોતો. અમને આ દલીલને સ્વીકારવામાં મુશ્કેલી પડે છે, કારણ કે કાયદાની કલમ ૭૮(જ)ની ભાષા અને વિષયવસ્તુને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત જોગવાઈમાં સ્પષ્ટ તફાવત જોઈ શકાય છે. આ જોગવાઈનો પ્રથમ ભાગ યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા બંને રાજ્યપાલોને અહેવાલ મોકલવાની વાત કરે છે અને બીજા ભાગમાં માત્ર ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલને જ અહેવાલ અને આવેદનપત્ર ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ રજૂ કરવાની જરૂર છે. ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ આવો અહેવાલ રજૂ કરવાની જરૂર

નથી તેવો સ્પષ્ટ સંસદીય ઇરાદો એ સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરે છે કે યુ.પી.પી.એસ.સી.નો અહેવાલ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા નથી.ઉત્તરાંચલ રાજ્યને અનુચ્છેદ ૩૧૫ હેઠળ પોતાની ફરજો નિભાવવાના હેતુથી બંધારણીય જરૂરિયાતને પૂર્ણ કરવા માટે પોતાનું જાહેર સેવા આયોગ બનાવવું પડશે.વધુમાં, ઉત્તરાંચલ રાજ્યમાં સેવાઓની નિમણૂક બંધારણની કલમ ૩૧૫, ૩૨૦ અને ૩૨૩ સાથે સુસંગત હોવી જોઈએ, જે નવા જન્મેલા ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા ભોગવવામાં આવતી સ્વાયત્તતા અને કાર્યકારી કાર્યવાહીની સ્વતંત્રતાને અનુરૂપ હોય.આ અધિનિયમના ભાગ આઠમામાં સેવાઓ સાથે સંબંધિત કલમ ૭૨ થી ૭૮ છે; કલમ ૭૨ અખિલ ભારતીય સેવાઓ સાથે સંબંધિત છે અને કલમ ૭૩ થી ૭૬ અન્ય સેવાઓ સાથે સંબંધિત છે; કલમ ૭૭ કેન્દ્ર સરકારને નિર્દેશ આપવાની સત્તા આપે છે.રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ અંગે કલમ ૭૮ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.આ ભાગમાં, સેવા શરતો અને પહેલેથી જ સેવામાં રહેલા વ્યક્તિઓની સેવાઓના રક્ષણ માટે જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે.ઉત્તરપ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીને ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પહેલાં સુરક્ષિત રાખવા માટે કલમ ૭૮માં એવી કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી નથી કે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવામાં આવશે.આ સંજોગોમાં, ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર અથવા યુપીપીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની ફોરવર્ડિંગ યાદીને અપીલકર્તા-રાજ્યને મોકલવામાં કોઈ કાનૂની

પવિત્રતા અથવા ઉત્તરાંચલ રાજ્યને બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક કરવા માટે ફરજ પાડવા માટે બંધનકર્તા બળ નથી.

પ્રતિવાદીઓ વતી કરવામાં આવેલી દલીલ કે રાજ્ય ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના વિવાદાસ્પદ આદેશમાં પછીથી એફિડેવિટના રૂપમાં અથવા અન્યથા નવા કારણો ઉમેરી શકતું નથી અને જ્યારે કોઈ વૈધાનિક અધિકારી અમુક આધારો પર આદેશ કરે છે, ત્યારે તેની માન્યતા ફક્ત મિસ એસ ગિલ અને અન્ય વિરુદ્ધ મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર, નવી દિલ્હી અને અન્ય, [૧૯૭૮] ૨ SCR ૨૭૨ ના કેસને ટાંકીને ઉલ્લેખિત કારણો દ્વારા જ નક્કી કરવી જોઈએ તે સ્વીકાર્ય નથી.

ઉક્ત આદેશ આ પ્રમાણે છે:—

"નં. ૧૩૫૮/પર્સનલ-૨/૨૦૦૧

થી:

રાકેશ શર્મા

સચિવ, ઉત્તરાંચલ સરકાર

ને,

તમામ મુખ્ય સચિવો/સચિવ,

ઉત્તરાંચલ સરકાર

કર્મચારી વિભાગ.દેહરાદૂન તા. ૨૯મી ઓગસ્ટ, ૨૦૦૧

વિષય:યુ.પી. જાહેર સેવા આયોગની વિવિધ વિભાગોમાં નિમણૂકો માટેની ભલામણો પર કાર્યવાહી.

સાહેબ,

મને નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પછી, ઉત્તર પ્રદેશ સરકારે ઉત્તર પ્રદેશ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં વિવિધ હોદ્દાઓ પર નિમણૂક માટે જાહેર સેવા આયોગ, યુ.પી. અલ્હાબાદ દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની ભલામણો મોકલી છે.ઉક્ત ભલામણો અગાઉના ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના વિભાગીય બંધારણ અને અનામતની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને મોકલવામાં આવી છે, જ્યારે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પછી અનામત નીતિ બદલાઈ ગઈ છે.આવી સ્થિતિમાં ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવામાં વિવિધ છૂટક કાનૂની મુશ્કેલીઓ આવશે, જેની યાદી ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા ભલામણો અનુસાર મોકલવામાં આવી છે.

૨. તેથી, આ સંદર્ભમાં સંપૂર્ણ વિચારણા કર્યા પછી એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે કે ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોની ઉત્તરાંચલ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં નિમણૂક કરવામાં ન આવે.

૩. તેથી તે મુજબ આગળની કાર્યવાહી કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

તમારો વિશ્વાસુ,

એસડી/-અસ્પષ્ટ

(રાકેશ શર્મા)

મંત્રી

નંબર (૧) પર્સનલ-૨/૨૦૦૧ ઓફ ઇવન ડેટ્ડ કોપી ફોરવર્ડ ફોર ઇન્ફોર્મેશન એન્ડ નેસેસરી એક્શન ટુ:-

૧. ઉત્તરાંચલના મહામહિમ રાજ્યપાલના સચિવ.

૨. સચિવ, પુનર્ગઠન, ઉત્તરાંચલ સરકાર.

૩. પુનર્ગઠન કમિશનર, ઉત્તરાંચલ સરકાર, લખનૌ.

૪. સચિવ, સંકલન, યુ.પી. સરકાર, લખનૌ.

પ. સચિવાલય, ઉત્તરાંચલના તમામ વિભાગો.

ક. વિભાગીય પુસ્તક.

આદેશથી

(રાકેશ શર્મા)

"સેક્રેટરી"

ઉપરોક્ત આદેશ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જાહેર સેવા આયોગ, યુ.પી.ની ભલામણોના આધારે વિવિધ વિભાગોમાં નિમણૂકો કરવા બાબતે લેવામાં આવનાર કાર્યવાહી અંગે વિચારણા કરવામાં આવી હતી.તેમાં એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પછી અનામત નીતિમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે અને ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવામાં વિવિધ છૂટક કાનૂની મુશ્કેલીઓ આવશે, જેની યાદી યુપીપીએસસીની ભલામણો અનુસાર ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા મોકલવામાં આવી છે. નિષ્કર્ષમાં એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે સંપૂર્ણ વિચારણા કર્યા પછી એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે ઉત્તર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને ઉત્તર પ્રદેશ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં નિયુક્ત કરવામાં ન આવે.ઉપરોક્ત આદેશમાં અધિનિયમની કલમ ૭૮(જ)નો કોઈ સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ નથી એ વાત સાચી છે.પરંતુ આદેશને એકંદરે વાંચવાથી એવી છાપ ઊભી થાય છે કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યના બંધારણ પછી

અનામત નીતિમાં ફેરફાર થયો છે; ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા ફોરવર્ડ કરવામાં આવેલ UPPSC દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવામાં વિવિધ છૂટક અને કાનૂની મુશ્કેલીઓ હતી અને સંપૂર્ણ વિચારણા કર્યા પછી, ઉત્તર પ્રદેશ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં UPPSC દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક ન કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. આ સ્થિતિ હોવાથી, અમને લાગે છે કે આદેશ પસાર કરતી વખતે, કલમ ૭૮(જ)ની જોગવાઈ અને અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓ અને સંબંધિત બંધારણીય જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને આદેશમાં જણાવ્યા મુજબ નિર્ણય લેતા પહેલા સંપૂર્ણ વિચારણા કરવામાં આવી હતી. આદેશમાં કલમ ૭૮(જ)નો ઉલ્લેખ ન કરવો અથવા તેને અવગણવાથી તેની કાનૂની અસર દૂર થતી નથી. અપીલકર્તાઓએ ફક્ત ઉપરોક્ત આદેશને ટેકો આપવા માટેનાં કારણોની વિસ્તૃત રજૂઆત કરી છે. એ વાત સાથે સહમત થવું શક્ય નથી કે અપીલકર્તાઓએ અનુગામી નવા કારણો દ્વારા ઉપરોક્ત આદેશને ન્યાયી ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. હાઈકોર્ટે એવું ઠરાવવામાં ભૂલ કરી હતી કે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ના રોજ આપવામાં આવેલા આદેશમાં ટાંકવામાં આવેલાં કારણો આ કોર્ટના નિર્ણય પર આધારિત નહોતાં.

આશા કૌલ () અને અન્ય વિરુદ્ધ જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય અને અન્ય,
[૧૯૯૩] ૨ એસસીસી ૫૭૩, વર્તમાન કેસની હકીકતોના પ્રકાશમાં અને ઉપર

જણાવેલ બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને.આ ઉપરાંત, ઉપર કરવામાં આવેલી ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને અને સ્પષ્ટ બંધારણીય અને કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને કે યુપીપીએસસી દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીઓ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર એવા તથ્યોના આધારે બંધનકર્તા નથી કે જે વિવાદમાં નથી, પ્રતિવાદીઓ વતી રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલ ગુણવત્તાથી વંચિત હોવાથી નકારી કાઢવામાં આવે છે.

અધિનિયમની કલમ ૮૬ની દ્રષ્ટિએ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે યુ.પી. રાજ્યની અનામત નીતિ ઉત્તર પ્રદેશ સેવાઓ (અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ અને અન્ય પછાત વર્ગો માટે અનામત) અધિનિયમ, ૧૯૯૪માં સમાવિષ્ટ છે, ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ના રોજ લેવાયેલા કારોબારી નિર્ણયથી યુ.પી. અધિનિયમ ૧૯૯૪ (ઉપર્યુક્ત)ને રદ કરી શકાય નહીં, કારણ કે રાજ્યનો અધિનિયમ અધિનિયમની કલમ ૮૬ના આધારે ઉત્તરાંચલમાં અમલમાં રહે છે. ધારી લઈએ કે આ સ્થિતિ છે, અને જ્યારે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ પસંદગી કરવા આગળ વધે છે, ત્યારે યુ.પી. અધિનિયમ ૧૯૯૪માં સમાવિષ્ટ નીતિનું પાલન કરવાનું રહેશે, સિવાય કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા તેમાં સુધારો કરવામાં આવે.એવો પણ દાવો કરી શકાય નહીં કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યને વિવિધ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને નવા રાજ્યની જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવા માટે પોતાની અનામત નીતિ રાખવાનો કોઈ અધિકાર નથી.વધુમાં, જેમ ઉપર જણાવ્યા મુજબ, જ્યારે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી

ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે નથી અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યને પસંદ કરેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવા માટે ફરજ પાડવા માટે તેની કોઈ કાયદાકીય અથવા બંધનકર્તા અસર નથી, ત્યારે યુ.પી. એક્ટ ૧૯૯૪ માં સમાવિષ્ટ અનામત નીતિ લાગુ કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.પરિણામે, આ દલીલ પણ નિષ્ફળ જાય છે.

બીજો દાવો એ છે કે યુ.પી. સરકારના સોગંદનામામાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે તેણે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો સ્વીકારી હતી, મુખ્ય ઇજનેર, ઉત્તરાંચલ, પી.ડબલ્યુ.ડી., અલમોરાનો ૦૪/૦૧/૨૦૦૧નો પત્ર જેમાં યુ.પી.પી.એસ.સી.ના ૩૦/૧૦/૨૦૦૦ના મુખ્ય ઇજનેર, પી.ડબલ્યુ.ડી.ને લખેલા પત્ર અને યુ.પી.પી.એસ.સી.ના ૦૭/૧૧/૨૦૦૦ના મુખ્ય ઇજનેર, અલમોરાને લખેલા પત્રનો ઉલ્લેખ છે, જે ઉત્તરાંચલ રાજ્યની રચના પહેલાંનો છે, તેથી ઉત્તરાંચલ સરકારની વધુ સ્વીકૃતિની જરૂર નહોતી.ઉપર પહેલેથી જ કરવામાં આવેલી ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને કે ઉમેદવારોની પસંદગીના સંબંધમાં યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણોમાં કોઈ કાનૂની બળ નથી અને તે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા નથી, અમને આ દલીલમાં પણ કોઈ યોગ્યતા દેખાતી નથી.અહીં એ પણ ઉમેરી શકાય છે કે આ અદાલત દ્વારા પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની મેરિટ લિસ્ટમાં મૂકવામાં આવેલી વ્યક્તિને નિમણૂક થવાનો કોઈ અબાધિત અધિકાર નથી.નિઃશંકપણે, પસંદ કરેલા ઉમેદવારની નિમણૂક કરવાનો મનસ્વી ઇનકાર ન હોઈ શકે.આ તાત્કાલિક કેસમાં, ઉત્તરાંચલ રાજ્યની કાર્યવાહીનો નિર્ણય નવા રાજ્યની રચના અને રાજ્યની અંદર જાહેર સેવા

આયોગની ભલામણોના આધારે જાહેર સેવાઓમાં નિમણૂક કરવા માટે તેના કાર્યો, જવાબદારીઓ અને ફરજોના સંદર્ભમાં થવો જોઈએ. જેમ કે વર્તમાન કેસમાં હકીકતો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા કોઈ જાહેરાત કરવામાં આવી ન હતી, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા કોઈ નિયમો ઘડવામાં આવ્યા ન હતા, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય માટે જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા કોઈ પસંદગી કરવામાં આવી ન હતી. તેથી, ઉત્તરાંચલ રાજ્ય યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક કરવા માટે બંધાયેલું નહોતું, તેમ છતાં ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્યને મોકલવામાં આવી હતી. હકીકતમાં, આ એવો કિસ્સો નથી જ્યાં ઉત્તરાંચલ સરકારે મનસ્વી રીતે નિમણૂકો કરવાનો ઇનકાર કર્યો હોય.

એક ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી કે ઉત્તરાંચલ સરકાર યુ.પી.એસ.પી.સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા કેટલાક ઉમેદવારોને યુ.પી. રાજ્યના પુનર્ગઠન પછી પણ મનસ્વી રીતે પસંદ કરીને નિમણૂક કરી રહી છે અને યુ.પી.એસ.પી.સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા અન્ય ઉમેદવારોની નિમણૂક કરી રહી નથી; ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના રોજ આદેશ આપવામાં નિષ્ઠાનો અભાવ છે. જો કોઈ નિમણૂક કાયદાની વિરુદ્ધ કરવામાં આવે અને ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા તેવામાં આવેલ વલણ અને જો કોઈ દૂષિતતા હોય, તો તે પીડિત વ્યક્તિઓ દ્વારા યોગ્ય

પડકાર દ્વારા આવી નિમણૂકોને અસર કરી શકે છે પરંતુ તે બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓને ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા તેમની નિમણૂક કરવામાં મદદ કરતું નથી.

બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓ વતી એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ કરતી વખતે અમલમાં રહેલા નિયમો અનુસાર પસંદગી અને નિમણૂક કરવી પડશે, એટલે કે જાહેરાત પ્રકાશિત કરવી અને તેથી, પસંદગી પછી અનામત નીતિમાં ફેરફાર યુ.પી.ના પહાડી પ્રદેશ માટેની નિર્ધારિત ખાલી જગ્યાઓના માર્ગમાં આવી શકે નહીં, જે ઉત્તરાંચલ રાજ્યનો અભિન્ન ભાગ બની ગયો છે.યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા છે કે કેમ તે પ્રશ્ન સાથે કામ કરતી વખતે ઉપર કરવામાં આવેલી ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને આ એક અસહ્ય ફરિયાદ છે.પસંદગી પ્રક્રિયાની શરૂઆત સમયે અમલમાં રહેલા નિયમો પસંદગી કરવામાં લાગુ કરવા પડે છે, પરંતુ તે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે ઉત્તરાંચલ રાજ્ય દ્વારા નિમણૂક મેળવવામાં બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓને મદદ કરતું નથી.

એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે જો ખાલી જગ્યાઓ હોય અને ઉમેદવારોની પસંદગી યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કાયદા અનુસાર કરવામાં આવી હોય અને ઉપરોક્ત ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની તાત્કાલિક જરૂર હોય, તો યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારો દ્વારા ખાલી જગ્યાઓ ન

ભરવી અને નવી ભરતી માટે જવું એ અપીલકર્તાઓની સંપૂર્ણ મનસ્વીતા છે. આ રજૂઆત ફરી કાયદામાં કોઈ બળ વગરની છે. જ્યારે આપણે પહેલેથી જ કહ્યું છે કે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી ઉત્તરાંચલ રાજ્ય પર બંધનકર્તા નથી, ત્યારે બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક કરવા માટે કોઈ નિર્દેશ આપી શકાય નહીં, જેમ કે હાઈકોર્ટ દ્વારા વિવાદાસ્પદ ચુકાદામાં કરવામાં આવ્યું છે.

વિવાદાસ્પદ ચુકાદામાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની પબ્લિક સર્વિસ કમિશનની ભલામણો, જે હિલ સબ કેડર નિયમો, ૧૯૯૨ હેઠળની જગ્યાઓ પર નિમણૂક માટે હતી, જે નિમણૂક પામેલા દિવસ પહેલાં ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની રાજ્ય સરકાર દ્વારા પ્રાપ્ત થઈ હતી, તે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય પર બંધનકર્તા છે, અને તે દૃષ્ટિએ, અપીલકર્તાઓને યુપીપીએસસી દ્વારા પસંદ કરાયેલા અને ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. હાઈકોર્ટે આમ કરવા પાછળ જે કારણો નોંધ્યા છે તે આ પ્રમાણે છે:—

૧. તા. ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના સરકારી હુકમથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ઉત્તરાંચલ સરકાર દ્વારા યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં એવું નથી કહેવાયું કે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણોના આધારે કોઈ નિમણૂક કરવામાં આવશે નહીં. આથી યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણોના આધારે નિમણૂક

કરવાના હેતુથી ઉપરોક્ત સરકારી હુકમને અવગણવા યોગ્ય છે અને તે દષ્ટિએ ઉપરોક્ત સરકારી હુકમને રદ કરવાની જરૂર નહોતી.

૨. ઉક્ત સરકારી આદેશને રદ ન કરવા માટેનું બીજું કારણ એ છે કે તે નિયુક્ત દિવસ પછી જારી કરવામાં આવ્યો છે અને ઉત્તરાંચલ રાજ્યે પોતાનું જાહેર સેવા આયોગ સ્થાપિત કર્યું છે. હવે સરકારી આદેશમાં ઉલ્લેખિત બદલાયેલી નીતિ અનુસાર ઉત્તરાંચલ જાહેર સેવા આયોગની સલાહથી નિમણૂકો કરવાની છે.

૩. શંકરસન દશ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, [૧૯૯૧] ૩ એસસીસી ૪૭ માં આ કોર્ટના બંધારણીય બેંચના ચુકાદા અને આશા કૌલ (મિસ્ટ્રેસ) અને અન્ય વિરુદ્ધ જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય અને અન્ય, [૧૯૯૩] ૨ એસસીસી ૫૭૩ માં આ કોર્ટના ડિવિઝન બેંચના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને, જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણોના આધારે નિમણૂક માટે કોઈ અવિભાજ્ય અધિકારનો દાવો કરી શકાતો નથી, પરંતુ સરકારે ભલામણોને નકારવાનો અને ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોની નિમણૂક કરવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર નથી; જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા જે પદો માટે પસંદગી કરવામાં આવી હતી તેના પર નિમણૂક માટે જાહેર સેવા આયોગની ભલામણોને સ્વીકાર ન કરવા માટે માન્ય અને વાજબી કારણ હોવું જરૂરી છે.

૪. જો કે ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના વિવાદિત આદેશને અવગણવાનો હતો, પરંતુ પંચની ભલામણોને સ્વીકારવા માટે ત્યાં જણાવવામાં આવેલાં કારણો માન્ય નથી કારણ કે તે કારણો જાહેર સેવા આયોગની ભલામણોને સ્વીકારવા માટેનાં કારણો નહોતાં.

૫. આ ભલામણો યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને નિયુક્ત દિવસ પહેલાં ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય સરકાર દ્વારા યોગ્ય રીતે પ્રાપ્ત કરવામાં આવી હતી.આ ભલામણો નિયુક્ત દિવસ પહેલા પ્રવર્તમાન નિયમો અનુસાર કરવામાં આવી હતી.આ કાયદાની કલમ ૭૮ હેઠળ, આયોગની ભલામણો સ્વીકારવામાં ન આવે તો ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલે ભલામણો સ્વીકારવામાં ન આવવા બદલ ઉત્તર પ્રદેશ વિધાનસભા સમક્ષ અહેવાલ રજૂ કરવો પડતો હતો.સ્વીકાર્ય છે કે, ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય દ્વારા મળેલી તમામ ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્યને મોકલવામાં આવી છે અને રાજ્યપાલ દ્વારા ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ કારણો સાથે મૂકવા માટે તેને ઉલટાવી દેવામાં આવી નથી.

હાઈકોર્ટે ૨૯/૦૮/૨૦૦૧ ના સરકારી આદેશને ખોટી રીતે વાંચ્યો અને એવું ખોટું અનુમાન કાઢ્યું કે ઉત્તરાંચલ સરકારે ભલામણો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો છે, પરંતુ એમ નથી કહ્યું કે યુપીપીએસસીની ભલામણોના આધારે કોઈ નિમણૂક કરવામાં આવશે નહીં. જો ઉત્તરાંચલ સરકારે યુપીપીએસસીની ભલામણો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો છે, તો તેનો અર્થ એ થાય છે કે કોઈ નિમણૂક કરી

શકાશે નહીં.આ ઉપરાંત ફક્ત ૨ માં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું છે કે "તેથી, આ સંદર્ભમાં સંપૂર્ણ વિચારણા કર્યા પછી એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે કે યુ.પી.પી.એસ.સી. દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને ઉત્તરાંચલ સરકારના વિવિધ વિભાગોમાં નિયુક્ત કરવામાં આવશે નહીં".આમ, હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલું કારણ કે ઉત્તરાંચલ સરકારે યુ.પી.પી.એસ.સી.ની ભલામણો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, પરંતુ નિમણૂક આપવાનો ઇનકાર કર્યો ન હતો અને તે રીતે ઉક્ત સરકારી આદેશને અવગણી શકાય છે, તે તર્કસંગત નથી અને તે અસહ્ય છે.

ઉક્ત સરકારી આદેશને અવગણવાનું બીજું કારણ એ છે કે તે નિયુક્ત દિવસ પછી જ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.માત્ર એટલા માટે કે નિયુક્ત દિવસ પછી ઉક્ત સરકારી આદેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો, તે આદેશની કાયદેસરતા અને માન્યતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના, સંબંધિત બંધારણીય જોગવાઈઓ અને અધિનિયમની જોગવાઈઓના પ્રકાશમા તેને અવગણી શકાય નહીં. જ્યાં સુધી તે રદ ન થાય અથવા અન્ય કોઈ કારણોસર તે કાર્ય કરવાનું બંધ ન કરે ત્યાં સુધી આ આદેશ અસ્તિત્વમાં છે.

શંકરસન દશ અને આશા કૌલ (ઉપરી) ના કિસ્સામાં દર્શાવેલા સિદ્ધાંતોને સ્વીકારવામાં કોઈ મુશ્કેલી નથી.પરંતુ હાઈકોર્ટ વર્તમાન કેસોની હકીકતો પર તે

સિદ્ધાંતોને યોગ્ય રીતે લાગુ કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. હાઈકોર્ટ દ્વારા જણાવ્યા મુજબ, એ સ્થાપિત કાયદો છે કે જે ઉમેદવારનું નામ પસંદગી યાદીમાં સામેલ હોય તેને જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણોના આધારે નિમણૂક માટે અબાધિત અધિકાર મળતો નથી, પરંતુ તે જ સમયે સરકારને યુપીપીએસસીની ભલામણોને સ્વીકારવા માટે માન્ય અને વાજબી કારણ વગર ભલામણોને નકારવાનો અને ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર નથી. હાઈકોર્ટે શોધી કાઢ્યું કે સરકારી આદેશ તા. ૨૯/૦૮/૨૦૦૧માં આપવામાં આવેલાં કારણો યુપીપીએસસીની ભલામણોને સ્વીકારવા માટે માન્ય કારણો ન હતા. યુપીપીએસસીની ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્ય સરકાર પર બંધનકર્તા છે કે કેમ તે અંગે ચર્ચા કરતી વખતે, બંધારણીય જોગવાઈઓ અને ખાસ કરીને અધિનિયમની કલમ ૭૮(૪)ને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે ઉપર જણાવ્યા મુજબ યુપીપીએસસીની ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્યને યુપીપીએસસી દ્વારા ભલામણ કરાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવા માટે ફરજ પાડવા માટે બંધનકર્તા નથી. હાઈકોર્ટના એ મતને સ્વીકારવો શક્ય નથી કે સરકારી આદેશ તા. ૨૯/૦૮/૨૦૦૧માં આપવામાં આવેલાં કારણો માન્ય નથી. બીજી બાજુ, અમને જાણવા મળ્યું છે કે ઉપરોક્ત આદેશમાં આપવામાં આવેલા કારણો માન્ય અને વાજબી છે. કોઈ પણ સંજોગોમાં એમ ન કહી શકાય કે ઉત્તરાંચલ રાજ્યે મનસ્વી રીતે અથવા તરંગી રીતે પસંદ કરેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.

આ કાયદાની કલમ ૭૮ પર હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલું અર્થઘટન પણ ખોટું છે.માત્ર એટલા માટે કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય દ્વારા મળેલી ભલામણો ઉત્તરાંચલ રાજ્યને મોકલવામાં આવી હતી અને રાજ્યપાલ દ્વારા અધિનિયમની કલમ ૭૮ હેઠળ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની વિધાનસભા સમક્ષ કારણો સાથે મૂકવા માટે તેમને ઉલટાવી દેવામાં આવી ન હતી, તેવું ન કહી શકાય કે યુપીપીએસસી દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો ઉત્તરાંચલ સરકાર પર બંધનકર્તા હતી.આ સંદર્ભમાં અમે કાનૂની સ્થિતિ પહેલેથી જ સ્પષ્ટ કરી દીધી છે.તેથી હવે તેની સાથે વધુ વ્યવહાર કરવો બિનજરૂરી છે.અમારા મતે, હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા કારણોને જોતાં, જે ન તો ટકી શકે તેવા છે કે ન તો સ્વીકાર્ય છે, તો વિવાદાસ્પદ ચુકાદાને ટકી રહેવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં.

વૈકલ્પિક રીતે એવું પણ અનુરોધ કરવામાં આવ્યો હતો કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યને બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓને નિમણૂક આપવા માટે નિર્દેશિત કરી શકાય છે.આ પાસાને ન તો હાઈકોર્ટ સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને ન તો તેના પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો.તેથી, અમે તેની સાથે વ્યવહાર કરવા માંગતા નથી.આપણે એટલું જ કહી શકીએ કે જો યુપીપીએસસી દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીના આધારે બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની નિમણૂક માટેના દાવાઓ પર વિચાર કરવા માટે સલાહ આપવામાં આવે તો આ આદેશ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના

માર્ગમાં આવશે નહીં. બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓની જે વિચિત્ર પરિસ્થિતિ છે, તેને ધ્યાનમાં રાખીને અમે કહેવા માંગીએ છીએ કે જો બિન-સત્તાવાર પ્રતિવાદીઓ યુપીપીએસસી અથવા ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા ભવિષ્યમાં ત્રણ વર્ષના સમયગાળામાં પસંદગી માટે અરજીઓ મંગાવવામાં આવે ત્યારે અરજી કરે છે, તો યુપીપીએસસી અથવા ઉત્તરાંચલ રાજ્ય જાહેર સેવા આયોગ તેમની અન્ય તમામ પાત્રતા જરૂરિયાતોને સંતોષવાને આધીન પસંદગી માટે તેમની વિચારણા કરશે, પરંતુ ઉંમર મર્યાદામાં છૂટછાટ આપશે.

તમામ પાસાઓનો યોગ્ય આદર કરીને અને ઉપર જણાવેલ બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, શરૂઆતમાં પૂછવામાં આવેલા પ્રશ્નનો જવાબ નકારાત્મક રીતે આપવામાં આવ્યો છે.આથી હાઈકોર્ટના વિવાદાસ્પદ ચુકાદા અને આદેશને ટકાવી શકાય નહીં.આ દૃષ્ટિકોણથી, અમને આ અપીલોમાં યોગ્યતા જણાય છે.તેઓ સફળ થવા માટે હકદાર છે.તે મુજબ, વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશને બાજુ પર રાખવામાં આવે છે અને અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે પરંતુ ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ આપવામાં આવતો નથી.

એન.જે.

અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.